

Obec Babylon a město Domažlice
Svazek měst a obcí v česko-bavorském pohraničním prostoru Domažlicko

Čertova naučná stezka okolím Babylonu

rybníky, náhon Teplé Bystřice, viklan, křemenný val, Český les

Průvodce

Úvod

Obec Babylon a jeho okolí, spolu s městem Domažlice, jsou nejvýznamnější destinací cestovního ruchu Domažlicka, Chodska a Českého lesa. Okolím Babylonu je vedena Čertova naučná stezka o 21 zastávkách v délce 11 km. Stezka zahrnuje celou škálu čertovsky podivuhodných zajímavostí, např. středověkou soustavu rybníků na Bystřici, jedinečný náhon Teplé Bystřice od vrcholu Čerchova přes evropské rozvody k Domažlicím, ďábelskou stěnu Českého křemenného valu, viklan Čertův kámen, ale i Chodsko a Český les. Naučná stezka je vedena přírodním parkem Český les, z menší části po hranicích CHKO Český les, jako okružní, snadno dostupnými polohami. Stezka vede zčásti po úseku přeshraniční cyklostezky č. 3 Praha – Plzeň – Domažlice – Babylon – Folmava – Furth im Wald – Regensburg, zčásti po turistických trasách (modrá údolím Bystřice a kanálu Teplé Bystřice, zelená k Sokolově vyhlídce, žlutá v Babyloně, obvykle po účelových komunikacích). Výhledově je záměr navázat stezku na nově vybudované Dračí jezero / Drachensee a Furth im Wald nedaleko za státní hranicí. Domažlicko má zatím pouze dvě naučné stezky: Sedmihoří a Po stopách Jiráskovy Lucerny, přestože je zde množství kulturně historických a přírodních turistických atraktivit (vedlejší okres Klatovy jich má již dvacet).

Zaměření stezky: příroda a historie

Typ stezky: pro pěší a cyklisty

Začátek stezky: Havlovice–Hadrovec (vlak, bus, parkoviště)

Konec stezky: Babylon (vlak, bus, parkoviště)

Informace: infocentra Babylon, Domažlice, Folmava, Klenčí pod Čerchovem, Furth im Wald

Investor stezky: EU, Město Domažlice, Obec Babylon

Správce stezky: OÚ Babylon, MěÚ Domažlice

Realizátor: Dřevotvar Chýnov

Odborný obsah: Ing., aut. Arch. Pavel Valtr

Grafická spolupráce: Ing. Petr Kovářík

Doba vzniku: rok 2010

Zastávky

1. Akvadukt
2. Hadrovec – význačný komunikační „point“ na úpatí Českého lesa
3. Osada Pila
4. Přírodní památka Louka u Šnajberského rybníka
5. Černý rybník – část rybniční soustavy Bystřice
6. Babylonský rybník a středověká rybniční soustava
7. Letovisko Babylon – budované klimatické lázně
8. Bývalý Horní Pařezovský rybník přetvářený na krajinářský lázeňský park
9. Viklan Čertův kámen a geologie Babylonu
10. Unikátní náhon Teplé Bystřice a vodní toky Bystřic
11. Potenciální přirozené lesní porosty
12. Rašínův kámen
13. Těžba dřeva
14. Česká Kubice – někdejší letovisko umělců a příhraniční město Furth im Wald
15. Přírodní park Český les
16. CHKO Český les
17. Zaniklá ves Bystřice pod Čerchovem, hraniční obec Folmava
18. Evropské rozvodí a „pirátství toků“ Bystřic
19. Český křemenný val – Na podkově
20. Přírodní památka Sokolova vyhlídka
21. Kulturní smrkový les

1. Akvadukt

Akvaduktem se rozumí nadzemní mostní konstrukce převádějící pitnou vodu. Nejvýznamnějším aquduktem je 2000 let starý Pont du Gard ve Francii, přivádějící vodu do města Nimes, který má výšku téměř 50 m a délku 275 m. Významným místním technickým unikátem byl akvadukt náhonu Teplé Bystřice, který u zdejšího nákladového nádraží překračoval železniční trať a který se připravuje k rekonstrukci. Akvadukt byl v letech 1983–84 uzavřen a posléze stržen. Jednalo se o dřevěnou nosnou konstrukci dlouhou 32 m. Bližší podrobnosti o náhonu jsou uvedeny na zastávce č. 10. V blízkosti je parkoviště a restaurace Hadrovec.

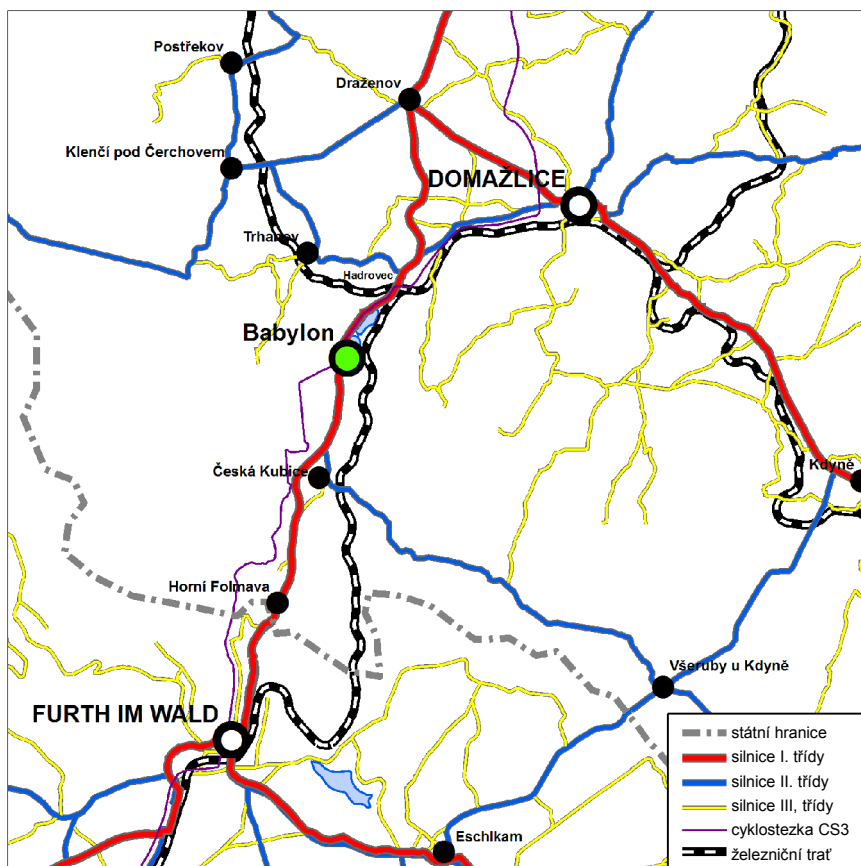

Schéma dopravních tras v okolí

2. Hadrovec – význačný komunikační „point“ na úpatí Českého lesa

Historickou hranici mezi česky a německy mluvícím obyvatelstvem tvoří dlouhé pohoří mezi Chebem a Českým Krumlovem, zvané našimi sousedy Böhmerwald (ještě dříve Gabreta). Na naší straně jej členíme na Šumavu, Český les a mezi nimi nižší Všerubské mezihoří (Všerubská vrchovina). Přes „zemské brány“ tohoto „mezihoří“ procházely již v 8. století nejstarší české přeshraniční **zemské stezky** (do Bavorska a Horní Falce). Z Řezna/Regensburgu vedly do Domažlic přes Brod nad Lesy / Furth im Wald dvě cesty přes Domažlický průsmyk a Všerubský průsmyk. Ve 14. století se obchodní cesty stávaly již definitivními komunikacemi. Historická trasa Řezenské cesty z Řezna/ Regensburgu přes Domažlice a Horšovský Týn do Plzně umožňovala po více než 1000 let kulturní a hospodářské propojení Česka na Západ (do Německa, Podunají a alpských zemí) i na Východ (do Polska).

Osada Hadrovec, ležící na pomezí Českého lesa a Chodska, se postupně stala významnou komunikační křižovatkou. Tudy byla vedena „císařská“ silnice – dnes **silnice I. třídy** č. 26 Plzeň – Horšovský Týn – Hadrovec – Babylon – Folmava – Futh im Wald – (Regensburg). Kolem Babylonu je připravován obchvat této silnice, podobně jako se to již stalo u České Kubice. V Hadrovci je železniční zastávka, nonstop čerpací stanice PHM s pneuservisem a restaurace. Na úpatí Českého lesa je navrhováno dokončení silničního propojení silnic I. třídy č. 22 z Českých Budějovic, končící dnes u Dražanova a č. 21 křižující dálnici D 5 (MÚK Mlýnec).

V roce 1861-63 byla dokončena nejstarší **železniční trať** Českým lesem z Domažlic, přes Hadrovec, Babylon a Českou Kubici do bavorského Furth im Wald a Norimberku, v roce 1910 z Hadrovce navázala železnice z Domažlic na Poběžovice a Tachov. Vybudování železnice znamenalo konec poštovní a formanské dopravy (poštovní a „celní“ stanice byla v Klenčí). Železniční trať č. 180 Plzeň – Domažlice – Babylon – Furth im Wald bude modernizována na rychlost až 160 km/h jako větev III. železničního koridoru ČR, zlepšujícího propojení do SRN – Mnichova/München, přičemž významné úpravy budou zejména jižně od Babylonu, kde bude vybudován dlouhý železniční tunel mezi Babylonem a Českou Kubicí.

Jedna z prvních zpevněných segregovaných **stezek pro cyklisty a pěší** v ČR byla realizována z Hadrovce do Babylonu (tzv. Šoulákova stezka). Ta se v současnosti stává úsekem přeshraniční cyklistické cesty Praha – Plzeň – Regensburg. Tato mezinárodní cyklistická cesta, jejímž smyslem je obnovit dávné kulturní propojení, je se značnými obtížemi postupně realizována Svazkem měst a obcí Domažlicko.

Za II. světové války bylo příhraniční území připojeno k Německu, ostatní Česko se stalo Protektorátem Čechy a Morava, u zdejšího železničního přejezdu silnice I/26 byla německá celnice.

3. Osada Pila (tzv. Šnajberk – Schneiderwerk)

Původně zde byla lokalita vrchnostenské pily, vystavěné v 17. století Lamingeny z Albenreuthu, kteří získali nedaleký Trhanov a chodské vsi, včetně hraničních lesů.

Po tragické bělohorské porážce českých stavů v r. 1620 počala v Čechách vlastnit feudální panství převážně zahraniční šlechta, k níž patřil i Wolf Maxmilián Lamingen z Albenreuthu, proslulý „Lomikar“. Ten získal Chodský hrad v Domažlicích a okolní vsi vč. Trhanova a posléze přikoupil zdejších 10 chodských vesnic: Postřekov, Klenčí, Chodov, Újezd, Stráž, Tlumačov, Mrákov, Klíčov, Chodská Lhota a Pocinovice, v nichž žili domažličtí Chodové.

Chodové strážili zemské hranice, dohlíželi na její neměnnost, udržovali zemské cesty a chránili hraniční les před živelným kácením. Za to obdrželi od českých panovníků svobodu a další významná privilegia a středověké výsady. Život Chodů, kteří jsou známi lpěním na tradicích a tvrdohlavostí, ve svých románech popisuje chodský spisovatel Jindřich Šimon Baar. Baarův pomník je na Výhledech u Klenčí pod Čerchovem, jeho muzeum je v Klenčí. V někdejším Chodském hradě v Domažlicích (údajně představovaném na solnici za účasti K. I. Dientzenhofera) je muzeum Chodska (založené r. 1893).

Protože Lamingen Chodům staré výsady a práva upíral a nutil je robotovat, došlo ke známému povstání Chodů. Jejich odpor byl však vojensky zlomen a Jan Sladký „Kozina“, jako jeden z vůdců protifeudální chodské rebelie, byl v roce 1695 v Plzni popraven (jeho mrtvola visela na šibenici pro výstrahu více než rok). Na popravišti údajně Kozina proklel Lomikara a vyzval ho na Boží soud výrokem "do roka a do dne"), načež Lomikar zemřel v následujícím roce. Posmrtný věhlas Koziny vytvořilo vlastenecké zánícení 19. století a umělecké ztvárnění těchto osudů, které se později staly vděčným námětem literatury i filmu, např. v románu Psohlavci od A. Jiráska či Chodských rebelií od J. Vrbu. Kozinův pomník na vrchu Hrádek u Újezda (590 m), který patřil k nejvýznamnějším strážním místům Chodů, byl odhalen v roce 1878 za přítomnosti A. Jiráska. Nápis na pomníku vypovídá o věrnosti Chodů: „pro vlast a krále, na stráž stále“.

V okolí Pily jsou jezírka, která vznikla zatopením starých žulových lomů.

Ve vazbě na železniční zastávku a místní rybníky docházelo zde ve 20. století k rozvoji chatové zástavby, neboť vodní plochy a romantické borové lesy lákaly k procházkám k Babylonu a k rekreačnímu odpočinku.

V nedaleké Peci bývala sklářská a později železářská huť, resp. pec na tavení chudé železné rudy (např. z Pocinovic).

Baarův pomník

Výhled od Výhledů

Chodská svatba

4. Přírodní památka Louka u Šnajberského rybníka

Louka v nivě toku Bystřice u Šnajberského rybníka byla vymezena přírodní památkou k ochraně lučních, mokřadních a rašelinistních společenstev. Zde na rozloze cca 5 ha, ve výšce 457–460 m, poblíž osady Pila, v prameništění poloze mezi Šnajberským rybníkem, rybníkem Hadrovec a Černým rybníkem je významná květena mokřadních pcháčových a ostřicových luk, tužebníkových lad, rákosin eutrofních vod a mokřadních vrbín.

U rybníka se vyskytuje olšina (*Alnion incanae*) s porosty rákosu obecného (*Phragmites australis*) a orobince šírolistého (*Typha latifolia*). V návazných mokřadních travních porostech roste řada vzácných a chráněných druhů rostlin, např.: atraktivní orchidej prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*), vachta trojlístá (*Menyanthes trifoliata*), hadí mord nízký (*Scorzonera humilis*), zábělník bahenní (*Comarum palustre*/*Potentilla palustre*), kozlík dvoudomý (*Valeriana dioica*), vrbka bahenní (*Epilobium palustre*), violka bahenní (*Viola palustris*), kosatec žlutý (*Iris pseudacorus*), Kromě toho zde roste řada dalších charakteristických mokřadních a vodních rostlin, např. množství typických ostřic (*Carex brizoides*, *C. canescens*, *C. echinata*, *C. hirta*, *C. nigra*, *C. panicea*, *C. rostrata*, *C. vesicaria*), sítin (*Juncus articulatus*, *J. bulbosus*, *J. effusus*, *J. filiformis*), suchopýr úzkolistý (*Eriophorum angustifolium*), rozrazil potoční (*Veronica beccabunga*), šáchor lesní (*Scirpus sylvaticus*), tužebník jilmolistý (*Filipendula ulmaria*), vrbina obecná (*Lysimachia vulgaris*), škarďa bahenní (*Crepis paludosa*), pomněnka bahenní (*Myosotis palustris*), karbínek evropský (*Lycopus europaeus*), dvouzubec níčí (*Bidens cernua*), řeřišnice hořká (*Cardamine amara*), štirovník bahenní (*Lotus uliginosus*), lakušník vodní (*Batrachium aquatile*), přeslička poříční a bahenní (*Equisetum fluviatile*, *E. palustre*) aj.

Významný je zde silně ohrožený mech měřík sítozoubkovitý (*Pseudobryum cinclidioides*). Hospodaření na zdejších vlhkých květnatých a rašelinných loukách umožňovalo v minulosti přežívání konkurenčně slabších, většinou nižších rostlinných druhů, vč. terestrických orchidejí. Omezením extenzivního obhospodařování (sekání) dochází k ohrožování řady vzácných a chráněných druhů v prospěch vysokobylinných druhově chudých travních porostů (chrastice rákosovitá – *Phalaris arundinacea*, zevar vzpřímený – *Sparmanium erectum*, bezkolenec vodní – *Molinia coerulea*, zblochan vodní a vzplývavý – *Glyceria fluitans*, *G. maxima*) a k sukcesnímu zarůstání vrbami (*Salix aurita*, *S. cinerea*), olšemi (*Frangula alnus*) a osikami (*Populus tremula*).

Paradoxně tak ochrana polokulturních přírodních ploch, při absenci původního

Situační pláněk přírodní památky Louka

extenzivního obhospodařování, znamená zánik nejcennějších chráněných biotopů a chráněných rostlin.

Zdejší biotop je také významným ornitologickým útočištěm pro řadu významných ptáků: strnad rákosní (*Emberiza schoeniclus*), rákosník zpěvný a obecný (*Acrocephalus palustris*, *A. scirpaceus*), chrástal vodní (*Rallus aquaticus*), pěnice slavíková (*Sylvia borin*), ledňáček říční (*Alcedo atthis*), strakapoud malý (*Dendrocopos minor*), konipas bílý (*Motacilla alba*) a občas i bekasina otavní (*Gallinago gallinago*).

Z obojživelníků se zde vyskytuje např.: chráněný čolek obecný (*Triturus vulgaris*) a skokan hnědý (*Rana temporaria*) a z plazů chráněné druhy užovka obojková (*Natrix natrix*), slepýš křehký (*Anguis fragilis*) a ještěrka živorodá (*Lacerta vivipara*). V r. 2009 byly v jižní části vytvořeny dvě tůně pro obojživelníky. Z hlodavců se zde vyskytuje hraboš mokřadní (*Microtus agrestis*).

Prstnatec májový

Vachta trojlistá

Rákosník zpěvný

5. Černý rybník – součást rybníční soustavy Bystřice

Zdejší rybníční soustava je významným hnízdištěm a refugiem vodního ptactva. Pobřežní (litorální) porosty vodních ploch nabízejí prostor k ukrytí, ale i k zahnízdění či migrační zastávce vodního ptactva, tvoří také útočiště obojživelníků a menších savců, potravně vázaných na vodní prostředí.

Na rybníce a okolních vodních a mokřadních plochách se vyskytují následující vodní ptáci:

kachna divoká (březňačka, *Anas platyrhynchos*)

vrubozubá kachna, stálá i tažná, pravidelně hnízdící druh, potrava převážně rostlinná

polák chocholačka (*Aythya fuligula*)

potápivá vrubozubá kachna, tažná, potrava živočišná, řídce hnízdí

polák velký (*Aythya ferina*)

potápivá vrubozubá kachna, tažná, řídce hnízdí, živí se vodními rostlinami a živočichy

labuť velká (*Cygnus olor*)

vrubozubá kachna, částečně tažná, roztroušeně hnízdí

čejka chocholátá (*Vanellus vanellus*)

částečně tažná, lokálně hnízdí, potrava: hmyz, pavouci, dešťovky, malí plži

čáp bílý (*Ciconia ciconia*)

brodivý tažný pták, živí se žábami, rybami, hady a hmyzem, v okolí několik párů, chráněný ohrožený druh

lyska černá (*Fulica atra*)

krátkokřídlý, částečně tažná, potrava: vodní rostliny, hmyz a měkkýši, pravidelně hnízdí

strnad rákosní (*Emberiza schoeniclus*)

pěvec, částečně tažný, běžně hnízdí, živí se hmyzem, měkkýši, korýši, semeny

rákosník obecný (*Acrocephalus scirpaceus*)

pěvec, tažný pták, běžně hnízdí, živí se hmyzem

rákosník zpěvný (*Acrocephalus palustris*)

pěvec, tažný pták, běžně hnízdí, živí se hmyzem a bobulemi

skorec vodní (*Cinclus cinclus*)

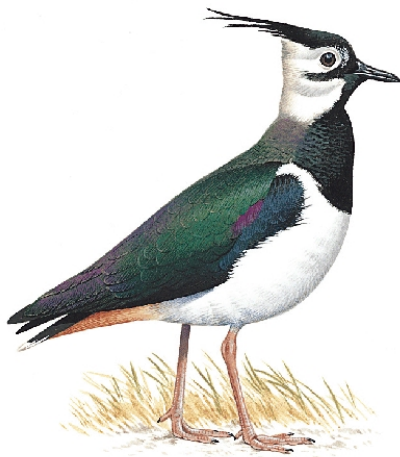
pěvec, stálý a stěhovavý, roztroušeně hnízdí, živí se vodním hmyzem.

Z dravců zde přelétávají např.:

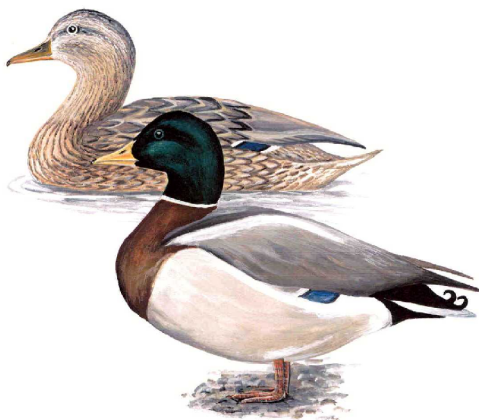
- káň lesní (*Buteo buteo*)
- poštolka obecná (*Falco tinnunculus*)
- moták pochop (*Circus aeruginosus*), ohrožený druh

- jestřáb lesní (*Accipiter gentilis*), ohrožený druh
- krahujec obecný (*Accipiter nissus*), silně ohrožený druh.

Výhledově zde naváže ornitologická stezka.

Čejka chocholáta

Kachna divoká

Od Černého rybníka je vidět až na Čerchov

6. Babylonský rybník a středověká rybníční soustava

Na úpatí Českého lesa bylo v 15.–16. století vybudováno několik rybníčních soustav, např. Postřekovské rybníky, Poběžovické rybníky, Pivoňské rybníčky či Pařezovské rybníky, z nichž se do současnosti dochovala pouze torza. Zdejší rybníky vytváří vodní a mokřadní biotopy, cenné zejména floristicky, ornitologicky a malakologicky.

Rybníční soustava na Bystřici

Na toku Bystřice (Černého, Trhanovského potoka) byla vybudována středověká rybníční soustava Pařezovských rybníků. Zdejší rybochovné rybníky získal do svého vlastnictví v r. 1671 známý šlechtický podnikatel Wolf Maxmilián Lamingen (zvaný „Lomikar“) od Domažlických výměnou za Chodský hrad v Domažlicích. Zdejší rybníční areál je významným hnízdištěm vodního ptactva, na některých zrašelinělých březích vodních ploch rostl i chráněný druh rosnatka okrouhlostá (*Drosera rotundifolia*).

Směrem po toku Bystřice k Pile jsou to následující vodní plochy:

Horní Pařezovský rybník (Reichstag, cca 17 ha) byl v minulosti zrušen, pozůstatkem je rybníční hráz směrem k zastávce ČD a hotelu Praha, dnes je zde vytvářen krajinářský lázeňský park.

Babylonský rybník (Dolní Pařezovský rybník), průtočný o rozloze 12 ha a objemu 210 tis. m³ je rekreačně využíván jako přírodní koupaliště, na břehu písčité pláže (kapacita až 3000 návštěvníků), při s. okraji letoviska Babylon.

„Malý“ Babylonský rybník, cca 0,4 ha, je vlastně požární nádrž u hasičské zbrojnice.

Černý rybník, o rozloze 8,9 ha a objemu 90 tis m³ je při silnici v lesním porostu využíván jako rybochovný.

Horní Babylonský rybník, průtočný o rozloze 0,4 ha je součástí parkového prostoru a je využíván jako požární nádrž. Rybník si vyžaduje odbahnění.

Rybník Hadrovec o rozloze 2 ha a objemu 30 tis. m³, výtokový na pravostranném přítoku Bystřice, rybochovný, u Pily.

Šnajberský rybník, o rozloze 3 ha a objemu 30 tis. m³ je 1 km jv. od obce Pila. Mokrá louka u Šnajberského rybníka byla vyhlášena přírodní památkou k ochraně fragmentů lučních, mokřadních a rašelinných společenstev s chráněnými a vzácnými druhy rostlin.

Velký rybník, o rozloze 3,7 ha a objemu vody 35 tis. m³, na okraji Pily, průtokový na Bystřici rybochovný.

Babylonský rybník je ojedinělým přírodním koupalištěm s písčitým dnem a velkou travnatou i písčitou pláží. V minulosti byly specifikovány jeho léčivé účinky (voda je mírně radioaktivní, příznivý léčebný vliv byl sledován u revmatických onemocnění).

O rekreační využití dnešního rybníka Babylon se na přelomu 19. a 20. století zasloužili majitelé zdejších rybníků a lesů – hrabata Stadionové. U hráze rybníka Babylon nechali postavit hospůdku s dřevěnou rybářskou chýší – známou Baštírnou a několik kabin na břehu rybníka. Zdejší letovisko pak brzy získalo popularitu, takže zde rychle vznikaly první hotely a penziony. Koupaliště je vybaveno parkovištěm, občerstvením, šatnami, sprchami, asfaltovým hřištěm, hřištěm pro plážový volejbal, tenisovými kurty (asfaltové), stolním tenisem, skluzavkami, skákadly, skokanským můstkem, dětskými koutky a pískovištěm. Dále je zde půjčovna sportovního vybavení, loděk a šlapacích vodních kol. Areál koupaliště je zasíťován internetovým Wi-Fi připojením. Kvalita vody je během letní sezóny pravidelně kontrolována, na koupališti je i dohled policie. Město Domažlice připravuje rozsáhlou revitalizaci zdejšího přírodního koupaliště s tematikou vodní svět. Poblíž rybníka je možnost ubytování v chatkách, stanech, karavanech v blízkém autokempu či v hotelech a penzionech.

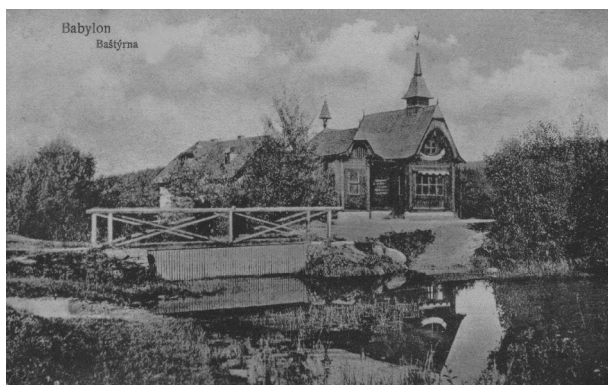
Pro letní dovolenou, spojenou s koupáním a vodními radovánkami, je nejbližší lokalitou vodní nádrž Drachensee u Furt im Wald a vzdálené Lipno na Šumavě.

Přírodní koupaliště Babylon

Plánek koupaliště

Bývalá baštýrna

7. Letovisko Babylon – budované klimatické lázně

Dřevorubecká osada Pařezov vznikla v 15. století (na lokalitě patřící ke kouteckému panství), vedle ní pak vznikla další dřevorubecká osada Babylon (na lokalitě pařící k domažlickému panství), přičemž obě osady pak v dalším rozvoji splynuly. První písemná zmínka o dřevorubecké osadě Babylon je z roku 1587. Název vsi Pařezov zřejmě pocházel z rozsáhle vykácených ploch při budování Pařezovských rybníků. Původ biblického názvu Babylon pro zdejší osadu a rybník je dosud nejasný, přičemž byl uváděn již v r. 1839 (Babylonler Weiher – Babylonský rybník, Babylonler See – Babylonské jezero). Podle některých názorů jde o zkomoleninu pomístního názvu Babilom u Pasečnice, podle jiných názorů je odvozením od keltského výrazu bobolan – bažinatý les, neoprávněné je tvrzení, že název vyplynul z různorodosti četných návštěvníků ve vznikajícím letovisku v okolí rybníka Babylon, neboť název vznikl podstatně dříve, než k rozvoji letoviska došlo. O rekreační využití dnešního rybníka Babylon se na přelomu 19. a 20. století zasloužili majitelé zdejších rybníků a lesů hrabata Stadionové. Za 1. republiky se pak díky Babylonskému rybníku změnila osada na letovisko vybudováním hotelů Praha, Bohmann, Bedrníček a Belveder, využívané zejména obyvateli Domažlic, Plzně a Prahy. Babylon je dnes nejvýznamnějším turistickým a rekreačním letoviskem Chodska a Českého lesa. Letovisko Babylon ve Všerubském mezihoří (vrchovině) je situováno při zalesněných okrajích mělkého údolí potoka Bystřice u Babylonského rybníka. V letní sezóně se v Babyloně vyskytuje až 5 000 rekreantů.

Zajímavý je popis výletu do Babylonu v historickém průvodci Maxe Dufka Chodskem, který od roku 1903 byl mnohokrát vydán: „Do Babylonu (5 km) jdeme z Domažlic na západ po okresní silnici přes Havlovice, „u Šlejfu“ na Hadrovci docházíme lesa, kolem žulových lomů vpravo se nalézajících, dále silnicí dojdeme malebného údolí s vesničkou Babylonem, které zdobí dva veliké rybníky, roubené lesem a lučinami. Zde u hořejšího rybníka (Pařezovského) zbudovati dal majitel panství Trhanovského pavilon s rybářskou chýší (baštírnou), v které lze u hajného dostati občerstvení. Blíže baštírny v rybníce jsou upraveny písčité koupele (poplatek 40 hal.). Současně lze najmouti si zde lodku ku plavbě rozsáhlým rybníkem. Babylon pro své půvabné lesní okolí jest oblíbeným místem výletním“.

Současná převažující příměstská rekreační zástavba je skupinovitě lokalizována převážně při okrajích mělkého údolí Bystřice mezi železniční tratí a mezinárodní silnicí I/26. Urbanistická osnova obce je spíše živelně rozvinuta při komunikacích, doposud je však bez výrazného centra. V centru obce je několik starších chalup, z nichž několik je hodnotných, památkově a architektonicky kvalitních je několik vil a starších rekreačních objektů z 20. a 30. let 20. století. Ke zdejším památkově významným objektům přísluší i objekty drobné architektury, např. návesní kaplička, pamětní kříž z r. 1857, kamenný pomník s Husovým kalichem na hrázi býv. rybníka a pomník obětem 1. světové války.

V obci je dnes prodejna, řada hotelů, penzionů, restaurací a občerstvení, autokemp, tenisové kurty, fotbalové hřiště (TJ Sokol Babylon), hřiště na nohejbal, dětské hřiště a minigolf. V červenci se zde tradičně koná Babylonské léto.

V Babyloně působila nebo trávila dovolenou řada významných osobností, např. prof. UK v Praze Bohuslav Brauner (1855–1935, chemický rozbor vody zdejšího koupaliště), geolog prof. Rudolf Sokol (1837–1927), novinář Karel Konrád (1899–1971) či zpěvák Karel Zich (1946–2005), který často pobýval na Babyloně a uváděl zde řadu společenských akcí.

V současnosti, na základě nového územní plánu, se letovisko Babylon vzhledem k příznivé poloze při okraji CHKO Český les, chráněné horským hřebenem s dominantním vrcholem Čerchova, v nadmořské výšce 470 m, přetváří na klimatické lázně s wellness pobyty a regionálně významné středisko rekreace a cestovního ruchu.

Historický pohled na „lázeňské“ hotely Babylonu

Nová železniční zastávka z r. 1915

8. Krajinářský lázeňský park – bývalý Horní Pařezovský rybník

Horní Pařezovský rybník založený v 15. století na rozloze cca 17 ha byl v minulosti zrušen. Po vypuštění býv. Horním Pařezovským rybníce zbyla vysoká rybníční hráz s dubovou alejí, po níž vede místní komunikace k železniční zastávce a známému hotelu Praha. V prostoru vypuštěného rybníka vzniká lázeňský krajinářský park, s průchozí naučnou pěší a cyklistickou cestou, dětským hřiště, přírodním bludištěm, odpočívadlem, altánem a infotabulí, na jehož okraji navazují nívní přírodní biotopy s tůňkami. Ve vysoké propusti v rybníční hrázi je záměr vytvořit pěší průchod k Babylonskému rybníku a přístavišti loděk. Pod hrází býv. rybníka je odlehčovací kanalizační trasa pro epizodní situace vysokých vod. Výše na toku Bystřice se uvažuje rozlivový polder, pro zachycení vodou unášených písčitých složek, jako zábrana zanášení rekreačního Babylonského rybníka a k předebrátí vody.

Údolní polohy s vodními toky a vodními plochami jsou přirozeným významným krajinným prvkem, s řadou významných ekologických funkcí, které však plní i významné estetické funkce. Údolní nívní polohy podél vodních toků jsou vyplněny hlinitými a štěrkovitými sedimenty, kde vznikly hydromorfní glejové (organozemní) a pseudoglejové (kambické) půdy. Potenciální přirozenou vegetaci v nižších okrajových polohách Českého lesa tvoří bikové a/nebo jedlové doubravy (*Genisto germanicae-Quercion*) s dominantním dubem zimním (*Quercus petraea*), ve zdejší lokalitě pak maloplošné lužní olšiny (as. *Stellario-Alnetum*). V podmáčených údolních polohách Bystřice se vyskytuje velká škála charakteristických bylin, např.: tužebník jilmový (*Filipendula ulmaria*), blatouch bahenní (*Caltha palustris*), vrbina obecná (*Lysimachia vulgaris*), pryskyřníky (*Ranunculus* sp.), pcháč různolistý (*Cirsium heterophyllum*), starček potoční (*Tephoseris crispa*), řeřišnice luční a hořká (*Cardamine pratensis*, *C. amara*), kopretina bílá (*Leucanthemum ircutianum*), kohoutek luční (*Lychnis flos-cuculi*), pomněnka bahenní (*Myosotis palustris*), černýš luční (*Melampyrum pratense*), violka Rivinova (lesní) a violka bahenní (*Viola riviniana*, *V. palustris*), štirovník bahenní (*Lotus uliginosus*), krabice chlupatá (*Chaerophyllum hirsutum*), toten lékařský (*Sanguisorba officinalis*), bedrník obecný (*Pimpinella saxifraga*), šišák vroubkovaný (*Scutellaria gallericulata*), rdesno pepřík (*Persicaria hydropiper*), sadec konopáč (*Eupatorium cannabinum*), děhel lesní (*Angelica sylvestris*), lilek potměchuť (*Solanum dulcamara*), chmel ovíjivý (*Humulus lupulus*). Z „trávnovitých“ druhů to jsou kromě běžných lučních trav např.: skřípina lesní (*Scirpus sylvaticus*), sítina hladká (*Juncus effusus*), chlastice rákosovitá (*Phalaris arundinacea*), třtina šedavá (*Calamagrostis canescens*), zblochan vodní (*Glyceria maxima*), metlice trsnatá (*Deschampsia caespitosa*) a řada ostřic (*Carex* sp.). Na řadě dalších lokalit v okolí naučné stezky se vyskytují typické pokryvné porosty ostřice třeslicovité (*Carex brizoides*).

Na okraji parkové plochy byly vytvořeny přírodní biotopy drobných vodních tůní, jež umožňují přežívání řady převážně chráněných obojživelníků, např.: ropuchy obecné

(Bufo bufo), skokana hnědého a zeleného (Rana temporaria, Rana clepton esculenta), kuňky ohnivé (Bombina bombina), čolka obecného (Triturus vulgaris) aj.

Skřipina lesní

Ropucha obecná

Skokan hnědý

Vrbina obecná

Zarostlé dno bývalého rybníka

9. Viklan Čertův kámen a geologie Babylonu

Obec Babylon leží v Babylonské vrchovině (v z. a sz. části Českokubické vrchoviny). Jedná se o kernou vrchovinu v oblasti hlavního evropského rozvodí se strukturními hřbety a suký. Nejvyššími body zde jsou Spálený vrch 669 m n. m. a Halovská skála 644 m n. m. a dále výchozy křemenné valu – Špička 601 m n. m., Na skále 590 m n. m. a Na podkově 588 m n. m., dopravně významný bod je Domažlický průsmyk 523 m n. m.

Geologicky buduje zájmové území obce domažlické krystalinikum přeměněných hornin – proterozoické dvojslídne svory a muskoviticko-biotitické ruly a fylity s vložkami amfibolitů a variské hlubinné vyvřeliny babylonského masivu – hluboce zvětralé porfyrické biotitické žuly (granity). V okolí Babylonu jsou malé žulové čočkovité masivky babylonské žuly, protáhlé s.-j. směrem (vystupující jako skalky a balvany) s řadou opuštěných lomů. Mělké deprese vyplňují holocenní fluvialní a deluviofluvialní (aluvialní) vrstvy a svahové hlíny s různou mocností (a různým obsahem pelitické složky). Na žíle českého křemenného valu vznikl strukturní hřbet s tvary periglaciálního mrazového zvětrávání a odnosu hornin.

Viklany patří k nejpozoruhodnějším přírodním geomorfologickým útvarům. Jejich výskyt je vymezen skalnatými oblastmi, zejména v územích, kde dochází k transportu písčitých složek, jež selektivním zvětráváním vypreparují měkké materiály. Následně tak erozí vznikne vrchní bočníkovitý balvan či skalní blok, opírající se pouze malou částí o skalnaté podloží – tzv. viklan. Nejčastěji se jedná o území skalnatých pouští, v našich podmínkách pak pískovcových oblastí, ale také žulových oblastí (velkou výjimkou jsou viklanovité skalní bloky přenesené ledovcem). Zajímavá ukázka kulovitého zvětrávání žuly (dioritu) je v přírodní památce Mutěňinský lom. V Babylonské kotlině je možno nalézt tvary vzniklé zvětráváním a erozí žuly, k nimž patří i tzv. Čertův kámen. V žulovém rozvadovském masivu se specifickým větráním je v lokalitě Šelmlberk u lesní osady Ostrůvek rovněž zčásti utvořený viklan.

Čertův kámen u Babylonu je významným krajinným prvkem, který je příkladem viklanu v žulové oblasti. Jedná se o 40 tunový, 4 m dlouhý viklan, který byl však dělníky při stavbě zdejší železnice sesunut z původního „ložiska“. Do kamene někdo vytesal kříže, aby snížil jeho ďábelské působení. V roce 2009 došlo z iniciativy občanského sdružení Babylon k navrácení viklanu do původního lože, a to s pomocí věhlasného inženýra Pavla Pavla, který umožnil „kráčet“ historickým sochám na Velikonočních ostrovech.

V Plzeňském kraji jsou viklany u Tisu u Blatna (přírodní památka U Báby – U lomu), v Jihočeském kraji Kadovský viklan u Blatné (kde rovněž působil na návratu viklanu do původní polohy P. Pavel a jehož okolím vede rovněž naučná stezka), ve Středočeském kraji pak Husova kazatelna v okrese Příbram.

Douglaska tisolistá (*Pseudotsuga douglasii*), která byla u Čertova kamene vysazena, je introdukovaná dřevina ze severní Ameriky, která pro svůj mohutný vzrůst bývá používána do lesních a parkových porostů (rozemnuté jehličky voní po pomeranči).

Jeden ze dvou nejstarších exemplářů douglasky v Evropě roste v národní přírodní památce Americká zahrada u Chudenic (tam vysazen v r. 1827), která je volně přístupným arboretum severoamerických dřevin. Současně je i nejmohutnějším stromem ČR (původní výška cca 40 m byla po odlomení vrcholu snížena na 35 m, výčetní obvod kmene činí 572 cm, obvod koruny přes 70 m).

Viklan Čertův kámen

Douglaska tisolistá

10. Unikátní náhon Teplé Bystřice

Teplobystrický umělý kanál převádějící vody z Teplé Bystřice je nesmírně zajímavou technickou památkou. Kanál začíná na východním svahu Čerchova ve výšce 920 m n. m., kde v pramenné oblasti využívá vody Teplé Bystřice a po úbočí Okrouhlíku přivádí vody k Domažlicím (tam se jí říkalo Mlýnská strouha). Kanál dlouhý 16 km a široký cca 1 m byl vybudován v 16. století k zásobování pitnou vodou města Domažlice, dále jako náhon k pohonu několika mlýnů, k zásobování řemeslnických dílen a manufaktur – koželužny, barvírny, brusírny skla, městské valchy, pily a také k napájení obranných příkopů města a příp. k hašení poměrně častých požárů. Stavbu kanálu povoloval v r. 1571 císař Maxmilián II. Tento náhon je v terénu veden pod minimálním spádem, takže na první pohled může budit dojem, že voda teče do kopce. Kanál od terénního sedla západně od vrchu Na podkově pokračuje východním směrem k železniční trati a pak směřuje severním směrem souběžně s tokem Bystřice, kde protéká Babylonem a u Havlovic se vlévá do Zubřiny. Pod železniční tratí se podél rybníka Babylon hadovitě klikatí a sedmkrát ji kříží, což bylo umožněno vybudováním kamenných propustků. Kanál byl přes železniční trať u nákladového nádraží Havlovice převeden technickým unikátem – dřevěným akvaduktem, dlouhým 32 m. Akvadukt byl však v l. 1983–84 uzavřen a posléze stržen a kanál byl pak zaústěn do Zubřiny již pod Zelenovem (před jejím podchodem pod silnicí na Pasečnici a železniční tratí), ve výšce 459 m n. m. A zbývající část kanálu téměř zanikla. V současné době je délka kanálu pouze 8 km, připravuje se však rekonstrukce a zvodnění horní části kanálu a obnova akvaduktu.

Schéma náhonu Teplé Bystřice přes evropské rozvodí

11. Potenciální přirozené lesní porosty

Převažující přirozené lesní porosty na minerálně chudých horninách Českého lesa (kde se vyvinuly oligotrofní kyselé kambizemě s mělkým humusovým horizontem), jsou acidofilní bikové bučiny. Ty však byly z větší míry nahrazeny smrkovými monokulturami. Zbytky bučin jsou v Českém lese chráněny v přírodních rezervacích Diana, Přimda, Ostrůvek, Broumovská bučina, Bučina u Žďáru, Tišina. Svažité polohy na železniční trati jsou typickým stanovištěm přirozených bikových bučin, z nichž pouze ojediněle se zachovaly buky, neboť tyto lesní porosty byly nejprve ochuzeny o nejvíce cenné tvrdé dřeviny – buky, kleny a jedle.

V bikových bučinách (Luzulo-Fagetum) je zcela dominantní dřevinou buk lesní (*Fagus sylvatica*), příměs tvoří v nižších polohách dub zimní (*Quercus petraea*), řidčeji dub letní (*Quercus robur*), popř. lípa srdčitá (*Tilia cordata*), javor klen (*Acer pseudoplatanus*), dříve zde bývala i jedle bělokorá (*Abies alba*). Keřové patro obvykle vzniká jen zmlazováním buku, ojediněle se vyskytuje zimolez černý (*Lonicera nigra*) či lýkovec jedovatý (*Daphne mezereum*).

V bylinném patře bývají v závislosti na půdních a výškových podmínkách typické (sub)acidofilní druhy, např.: bika bělavá (*Luzula luzuloides*), metlice křivolaká (*Deschampsia flexuosa*), řidčeji třtina křovištní (*Calamagrostis epigeios*), lipnice hajní (*Poa nemoralis*), příp. kostřava ovčí (*Festuca ovina*), psineček obecný (*Agrostis capillaris*), ječmenka lesní (*Hordelymus europaeus*), dále brusnice borůvka (*Vaccinium myrtillus*), příp. svízel okrouhlolistý (*Galium rotundifolium*), starček Fuchsův (*Senecio fuchsii*), rozrazil lékařský (*Veronica officinalis*), vřeska nachová (*Prenanthes purpurea*), šťavel kyselý (*Oxalis acetosella*), kyčelnice devítilistá (*Dentaria enneaphyllos*), pstroček dvoulistý (*Maianthemum bifolium*), jestřábník zední a Sabaudův (*Hieracium murorum*, *H. sabaudum*), černýš hajní (*Melampyrum nemorosum*) aj.

Poměrně chudé, acidofilní bikové bučiny, typické pro Všerubské mezihoří, se však zachovaly jen v menších, izolovaných přirozených a polopřirozených porostech (ukázka je v přírodní rezervaci Bystřice). Jejich hlavní význam je nejen v produkci dřeva, ale zejména v ekologické stabilitě krajiny (protierozní ochrana půdy), ve vodním hospodářství a v zachycování oxidů síry a jejich neutralizaci v bohatém listoví korunových prostor.

V současnosti na přirozených stanovištích buků dochází k jejich vitálnímu zmlazování.

Na zdejší zastávce upoutá pohled až 1,5 m vysoká, hojně se zde vyskytující bylina **sadec konopáč** (*Eupatorium cannabinum*), která je charakteristická pro vlhké lesní a prameništní lokality. Rostlina má narůžovělé úbory vrcholových květů a bohaté olistění (listy připomínají listy konopí).

Hydrologicky zcela mimořádný jev je **rozdvajování vodního toku Bystřice** – cca 70 m níže.

Buk lesní

Sadec konopář

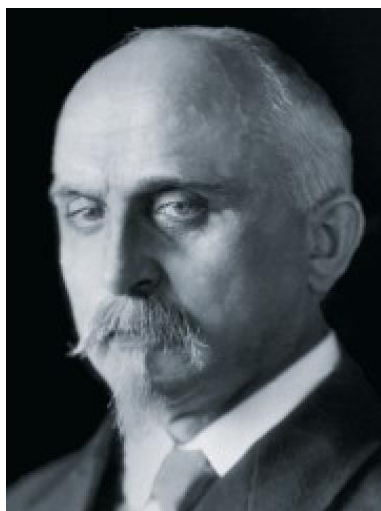
Bika bělavá

12. Rašínův kámen

Alois Rašín byl významným politikem, ekonomem a právníkem 1. republiky. Narodil se 18.10. 1867 v Nechanicích, jako deváté dítě pekaře, zemřel 18. 2. 1923 v Praze na následky atentátu – úkladně postřelen do zad anarchistou. Za studentskou protirakouskou činnost byl odsouzen (v r. 1894 ke dvěma rokům vězení, např. za brožuru České národní právo, které si odpykal ve věznici v Plzni na Borech). V r. 1910 se ujal řízení Národních listů. V r. 1911 se stal poslancem mladočeské strany v rakouské Říšské radě (za Klatovy). Za 1. světové války stál v čele domácího odboje (v r. 1916 odsouzen za velezradu k trestu smrti, v r. 1917 rozsudek změněn na 10-letý žalář, před koncem války amnestován). V říjnu 1918 patřil mezi vedoucí osobnosti, jež vyhlásily samostatné Československo, připravoval první zákony (ústavu aj.) a zajišťoval činnost nového státu. Stal se prvním ministrem financí (1918–19, 1922–23), v r. 1919 provedl peněžní reformu, která byla základem tvrdé československé měny (odluka od rakouské inflační měny) a dobré rozpočtové politiky. Organizoval založení Národně demokratické strany, za níž byl poslancem Národního shromáždění. Napsal několik národohospodářských knih (Můj finanční plán, Finanční a hospodářská politika československá, Národní hospodářství). Rašín byl velmi pracovitým, skromným, poctivým, přímočarým, odvážným, ale i radikálním politikem. Někdy je označován za **jediného opravdového politika českých zemí**, cílevědomého národohospodáře a státníka, přesvědčeného demokrata a vlastence. K jeho příkladným vlastnostem patřilo nabádání k šetrnosti a pracovitosti, **což je zvláště aktuální v současné době vysokého státního dluhu**. Otevřeně vystupoval proti zneužívání výhod předními osobnostmi. Z jeho posledního projevu, který byl zaměřen proti těm, kteří chtěli nový stát nadměrně „dojit“, byl jeho výrok „Za práci pro vlast a národ se neplatí“, vytesán na zdejší pamětní kámen.

Zdejší okolí Rašín pravidelně navštěvoval při svém prázdninovém pobytu v České Kubici. U tohoto stolovitého kamene, který v bývalé době byl obklopen travnatým paloukem, poblíž pramenného přítoku Bystřice, se svými přáteli a rodinou pravidelně piknikoval, resp. odpočíval a svačil.

Jeho syn Ladislav, rovněž právník, byl jedním z vůdců pokrokového hnutí (odmítal dohodu s henleinovci a přijetí mnichovského diktátu) a proto byl nacisty dlouhodobě žalářován (kde také zemřel).

Alois Rašín

13. Těžba dřeva

Les byl pro naše předky nejen zdrojem dřeva, ale poskytoval jim i práci a obživu. Těžba dřeva z hraničních hvozdů probíhala již od 15. století, od 17. století byla základní ekonomickou aktivitou obyvatel Českého lesa a dosud je velmi významnou ekonomickou činností. Někdejší dřevařskou osadou byl i Babylon, kde po odlesnění byly založeny Pařezovské rybníky. Prvotní potřeby dřeva byla na palivo (i pro zakládání sklárny), na výrobu dřevěného uhlí v milířích, na stavební konstrukce a nábytek.

Dřevaři pracovali v lese a káceli stromy. Základní produkt, tzv. kulatina se používá pro pilářské zpracování na výrobu prken a hranolů. Se dřevem pak pracovala celá řada návažných, specializovaných řemesel (např. výroba dřevěných šindelů, dřevěných koryt a necek, dřevěných dřeváků, dřevěného kuchyňského nářadí, dřevěných rámečků, dřevěných hraček aj.). Z méně jakostního dřeva se získávala vláknina k výrobě papíru (buničiny), nověji i štěpky na výrobu desek.

Jako palivové dřevo se používaly těžební zbytky (kdysi i pařezy), dnes se štěpkované zbytky označují jako biomasa. Nejvyšší kvalita dřeva, označovaná jako rezonanční dřevo se používala k výrobě hudebních nástrojů.

Uhlíři pálili dřevo (od května do konce září) v milířích (polena přikrytá vrstvou hlíny), za nepřístupu vzduchu (suchou destilací za vysokých teplot) na bezdýmné dřevěné uhlí. Původně bylo využíváno v železných a později sklářských hutích, později např. v kovářské výhni, či kotláři, dnes se používá také při grilování. Pozůstatkem této činnosti byly tzv. „milířské placy“.

Smolaři sbírali a zpracovávali smolu (smůlu) na kalafunu (např. ševcovskou). K těžbě smoly se původně do kmene stromu vyřezávala tzv. lizina, resp. drážky tvaru „V“, přičemž svodným žlábkem smola odtékala do nádoby připevněné na stromě. Později se získávala smola jen z dřevních odpadů, pařezů a kořenů smolných borovic. Smola měla řadu použití v různých oborech (dehtáři).

Draslaři – „flusaři“ vyráběli ze dřeva a stromové kůry dřevěný popel, jež sloužil jako zdroj drasla či potaše (také salajka, resp. uhličitán draselný K_2CO_3), která byla nezbytná pro výrobu skla ve skelných hutích (ke snadnějšímu tavení křemičitého písku), např. v lokalitách Vejslavka a Flusárna.

Formani převáželi dřevo z lesa.

Tesaři byli vysoce odborní pracovníci, kteří budovali roubené aj. stavby, dřevěné mosty, dřevěné zvonice, dřevěné boudy a ohrady.

Koláři vyráběli povozy, kočáry, saně.

Truhláři vyráběli dřevěný nábytek, postele, stoly, lavice, police, truhly, dekorativní předměty, umrlčí prkna apod.

Bednáři vyráběli např. sudy, necky, bedny, koryta, zcela specifickou záležitostí byla výroba lodí, ale i koryt a rour, či třeba dýmek a drobných předmětů (např. šachových figurek).

Poněkud mimořádnou záležitostí bylo sirkařství, běžnou lidovou činností bývalo košíkařství.

Řezbáři jsou ojedinělou uměleckou profesí – tvarují dřevo na sošky a jiné výtvarné artefakty.

Na zdejší přístavní skládce „kulatiny“ se po historicky dlouhou dobu svážely vytěžené, poražené a odvětvěné kmeny stromů, aby pak dále byly na jednotlivé pily přepravovány saněmi, povozy a později nákladními auty.

Již těžko si dnes představujeme dobývání pařezů a jejich štípání na palivo těmi nejhudšími.

Úmornou práci dřevařů a těžký život prostých lidí spojených se životem v lese v 2. polovině 19. století poutavě a plasticky popisuje spisovatel Šumavy – Karel Klostermann, např. v románu Ze světa lesních samot. V současnosti se konají dřevorubecké slavnosti, spojené se soutěží dřevorubeckých dovedností v Peci.

Svážení dřeva

14. Česká Kubice – někdejší letovisko umělců a příhraniční město Furth im Wald

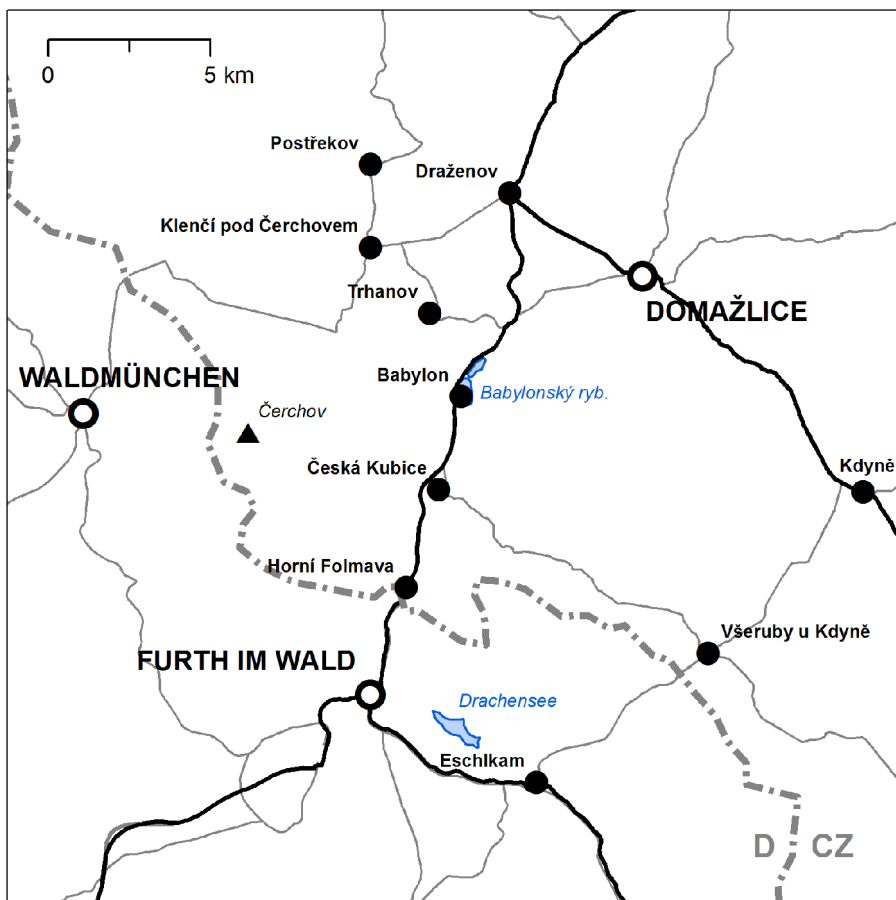
Původně dřevařská ves **Česká Kubice** vznikla ve Všerubské vrchovině (555 m) počátkem 17. století (první zmínka o obci je až z r. 1679). Pozdější pojmenování získala podle nedaleko pramenící říčky Kouby/Chamb jako Česká Kubice, německy Böhmisch Kubitzen. Ze hřebene křemenného valu, procházejícího obcí Česká Kubice, jsou pěkné výhledy na hřebeny Šumavy i do SRN. V roce 1863 byla postavena zdejší železniční trať z Domažlic, přes Českou Kubici do bavorského Furth im Wald. V roce 1895 byl v České Kubici postaven penzion Krásnohorská, který dal základ pro rozvoj zdejšího letoviska. Do nástěnných mramorových desek penzionu byla vytesána tehdy oblíbená báseň „Chodská“ od E. Krásnohorské. Od konce 19. století se projevovaly snahy umělců, českých vlastenců a turistů popularizovat Českou Kubici. Zdejší letovisko rychle získávalo popularitu, vznikaly první hotely a penziony a někdejší nevýznamná obec Česká Kubice se tak stala nejvýznamnějším rekreačním střediskem při jv. okraji Českého lesa. Obec bývala oblíbeným letoviskem zejména umělců – v letních měsících pobývala a setkávala se v České Kubici řada významných osobností kulturního a společenského života.

Během 2. světové války byla obec připojena spolu s dalšími chodskými vesnicemi k německému území. Od počátku padesátých let byla ve zdejším pohraničním území vytvořena tzv. „železná opona“, což znamenalo dlouhodobé znepřístupnění rozsáhlého pohraničního území, vysídlení řady obcí a obrovskou devastaci pozůstalých obcí. Po roce 1989 dochází k postupnému ožívání zdejších pohraničních obcí. V roce 1990 došlo k obnovení železničního spojení mezi Domažlicemi a Furth im Wald, přes železniční stanici v České Kubici. V současnosti je zde budována sportovní hala. V roce 1997 byl odtud realizován odklon silně frekventované mezinárodní silnice I. třídy č. 26 Plzeň – Horšovský Týn – Draženov – Babylon – hraniční přechod Folmava – (Furth im Wald – Cham – Regensburg) původně náročně vedené přes Českou Kubici.

Starobylé příhraniční město **Furth im Wald** (Brod nad lesy) na historické dálkové cestě u zemské brány do Čech, na řece Kouba/Chamb, je prvně připomínáno v r. 1089, kdy zde byl významný hrad. V roce 1426 bylo vypleněno husitskými nájezdy. Až do r. 1938 sloužilo tamní nádraží společně německé i naší železnici vč. obou celních úřadů. Furth byl již v r. 1332 městem (ve vazbě na založení královského města Domažlice v r. 1266). Dnešní významné a poutavé desetitisícové hraniční bavorské městečko, spojené se západními Čechami silnicí I/26 a železniční tratí č. 180, má značným zájmem o spolupráci v oblasti cestovního ruchu. Přirozeným historickým partnerem je město Domažlice (Taus). Z Klenčí je do Furth im Wald pořádána vzpomínková pěší pout. Ve Furthu jsou ojedinělé kulturně historické památky: muzeum, městská věž, kostel Nanebevzetí P. Marie, zvonkohra s 23 zvonky na městském soudu, v býv. objektu českého nádraží je celnice a je zde informační středisko (kde reagují i na češtinu).

Významné jsou každoroční „Dračí slavnosti“ – Skolení draka / Drachenstich Festspiele, připomínající vypálení Furthu husity v r. 1435 a jejich utrpení a dále slavnosti Leonhardritt. Na blízkém vrchu Dieberg (639 m), který je pokračováním českého křemenného valu, je rozhledna Bayernwarte a horská chata Bergwacht Hütte. Ve směru ke hraničním Třem znakům / Dreiwappenfelsen (rozmezí Čech, Bavorska a Horní Falce) a vyhlídce Křížová skála / Kreuzfelsen je osada Voitenberghütte s golfovým hřištěm (18 jamek) a dále je východisko lyžařských vleků, u osady Sengelbühl je lesní muzeum s oborou zdejší zvěře.

V r. 2009 bylo napuštěno umělé Dračí jezero / Drachensee na 90 ha s rekreačním zázemím, vhodné pro koupání i vodní sporty.

Situační schéma příhraniční oblasti

15. Přírodní park Český les

Český les je rulové a svorové hraniční pohoří mezi Všerubským průsmykem a údolím přeshraničního toku Odavy, kde z plochých hřbetů vystupují jednotlivé vrcholy a které do Čech spadá zlomovým svahem, na jehož úpatí probíhá křemenný val.

Přírodní park Český les byl vyhlášen ONV v Domažlicích, Chebu a Tachově v roce 1990 ještě jako tzv. oblast klidu a následně v r. 1994 byl přehlášen jako přírodní park. Po vzniku CHKO v jádrové části Českého lesa má výměru 274 km² a tvoří ochranné pásmo CHKO. Český les je krajinářsky velmi hodnotný. Doposud se zde vyskytují přirozené toky, relativně přirozené lesní porosty a omezeně i obhospodařované pastviny. Pro svou malebnost je stále více atraktivní pro turistiku a cestovní ruch.

Historicky a dopravně je významný Domažlický průsmyk, tzv. zemská brána (523 m) mezi vrchy Na skále (590 m) a Spálený vrch (667,8 m), na sv. okraji České Kubice, kterým procházely zemské stezky a v současnosti je využíván železniční trať. Geologicky území budují ruly a pararuly, podružně i granit, na několika místech vystupují na povrch amfibolity, územím prochází český křemenný val.

Olšiny zachované v některých potočních údolích namnoze připomínají původní luhy. V odlesněných polohách mokřadů se lokálně vyskytují ostricová společenstva. Významný je výskyt jalovce obecného (*Juniperus communis*), např. na některých pastviskách. V místní flóře jsou typickými druhy např. kaprad' osténkatá (*Dryopteris dilatata*), bika chlupatá (*Luzula pilosa*), šťavel kyselý (*Oxalis acetosella*), svízel vonný (*Galium odoratum*), bažanka roční (*Mercurialis perennis*), pšeníčko rozkladité (*Milium effusum*), lokálně se v bučinách vyskytuje áron plamatý (*Arum maculatum*), kyčelnice devítilistá a cibulkonosná (*Dentaria enneaphyllos*, *D. bulbifera*). Na vlhčích stanovištích se vyskytuje bazanovec kytkokvětý (*Lysimachia thyrsoiflora*), prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*), oměj pestrý (*Aconitum variegatum*), vemeník dvoulistý (*Platanthera bifolia*). V lesních porostech se vyskytuje hezká kapradina žebrovice různolistá (*Blechnum spicant*).

Zvířena území parku je typickou ukázkou středoevropské horské a podhorské fauny hercynského původu, s podílem i některých atlantských druhů. Ze savců je významný občasný výskyt vydry (*Lutra lutra*), zajímavý je v posledních letech přesun bobra evropského (*Castor fiber*, zřejmě křížence s bobrem kanadským) z bavorské strany do Českého lesa. Z hlodavců se zde vyskytuje např. rejsek horský (*Sorex alpinus*), na mokřadních stanovištích rejsek černý (*Neomys anomalus*) a myška drobná (*Micromys minutus*). Z kruhoústých se v řadě vodních toků vyskytuje vzácná mihule potoční (*Lampetra planeri*), z ryb jelec jesen (*Leuciscus idus*). Obojživelníci jsou zde zastoupeni kromě běžnějších druhů i skokanem menším – krátkonohým (*Rana lessonae*), ropuchou krátkonohou (*Bufo calamita*), skokanem zeleným (*Rana kl. esculenta*), ropuchou obecnou (*Bufo bufo*), čolkem obecným a horským (*Triturus vulgaris*, *T. alpestris*). Z plazů zde žije zmije obecná (*Vipera berus*), ještěrka obecná a živorodá (*Lacerta agilis*,

L. vivipara), slepýš křehký (*Anguis fragilis*). Bohatá je zde hnízdící ornitofauna. Ukázky lidové architektury se zčásti zachovaly v chodských vesnicích. Řada někdejších vesnic v příhraničním prostoru zanikla.

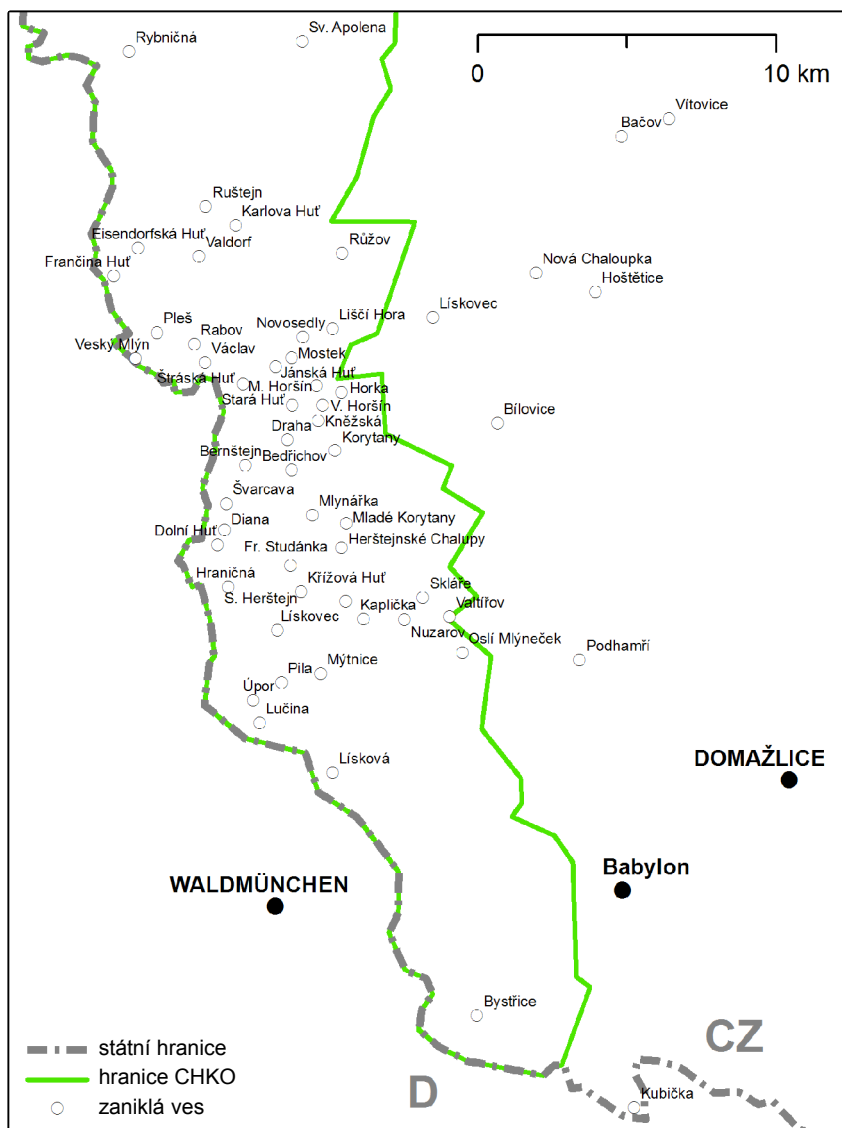

Schéma zaniklých vsí (Český les - jih)

16. CHKO Český les

Chráněná krajinná oblast Český les byla vyhlášena Nařízením vlády č. 70/2005 Sb. V centrální části Českého lesa, v příhraničním území se sousední SRN (Svobodným státem Bavorsko), v okresech Domažlice a Tachov, na rozloze cca 465 km². Předmětem ochrany jsou rozsáhlé lesní komplexy (cca 80 % ploch), významný je podíl přirozených ekosystémů a nenarušených ploch.

Nejvyšším vrcholem a hlavní krajinnou dominantou je blízký Čerchov (Schwarzkopf – 1042 m) se znovuotevřenou Kurzovou rozhlednou, Dlouhá skála – 969 m, dalším dominantním vrcholem je vrch Dyleň – 940 m (televizní a rozhlasová věž, vyhlídková věž – býv. radarové zařízení, jež bylo zprivatizováno). Na jižním úpatí Dyleně (již na bavorské straně) je památník označovaný jako „Střed Evropy“.

Přirozenou vegetaci tvořily na většině území kyselé bučiny, pouze lokálně květnaté bučiny. Na silně podmačených polohách se zřejmě přirozeně vyskytovaly podmačené rohovcové a rašelinné smrčiny. Pomístně se vytvořila i rašeliniště a to i s otevřenými jezírky, nebo typu blatkových borů. Unikátní a zcela ojedinělý je výskyt tisu červeného (*Taxus baccata*) u Malého Čerchova. V květnatých bučinách se vyskytuje áron plamatý (*Arum maculatum*), lilie zlatohlávek (*Lilium martagon*), bledule jarní (*Leucojum vernum*), na vlhkých travních lokalitách vrba borůvková (*Salix myrtilloides*), tučnice obecná (*Pinquicula vulgaris*) a některé vstavačovité druhy – domácí terestrické orchideje.

Nejvýznamnějším zvláště chráněným územím je národní přírodní rezervace Čerchovské hvozdy, rašeliniště jsou chráněny v přírodních rezervacích Jezírka u Rozvadova, Podkovák, Farské bažiny, podmačené smrčiny v rezervacích Pavlova Huť, Křížový kámen, mokřady v přírodních památkách Maršovy Chody, Prameniště Kateřinského potoka, Milov, v Lažanském lese je vymezena genová základna tzv. lažanské vysokokmenné borovice. Další významné přírodní lokality jsou chráněny v blízké přírodní rezervaci Bystřice a rezervacích Starý Herštejn, Pleš, Nad Hutí, Malý Zvon.

K nejvýznamnějším faunistickým druhům zde patří repatriovaný rys ostrovid (*Lynx lynx*), který z oblasti Šumavy se rozšířil do oblasti Českého lesa. Ve vodních tocích je to mihule potoční (*Lampetra planeri*), z lesní avifauny jeřábek lesní (*Tetrastes bonasia*), datlík tříprstý (*Picoides tridactylus*) a lejsek malý (*Ficedula parva*). Mezi zdejší rarity patří v severní části CHKO životaschopná populace tetřívka obecného (*Lyrurus tetrix*), např. v přechodně chráněné ploše Tišina či jeřábka obecného (*Tetrastes bonasia*), v oblasti Čerchovských hvozdů je v současnosti realizován reintrodukční program na podporu populace tetřeva hlušce (*Tetrao urogallus*).

Významné památky tvoří zříceniny hradů Přimda a Starý Herštejn a pivoňský klášter. Většina obcí v Českém lese v průběhu dlouholeté hraniční uzávěry Českého lesa zanikla (např. Pleš). Mírnou ponurost zdejší krajiny dodávají lokality bývalých vesnic (převážně odsunutých českých Němců z pohraničního území po roce 1945).

Část turistických cest byla obnovena. Lyžařské trasy jsou vymezeny z Capartic ke Gibachtu.

Na německé straně navazuje chráněné území Naturpark Oberpfälzer Wald.

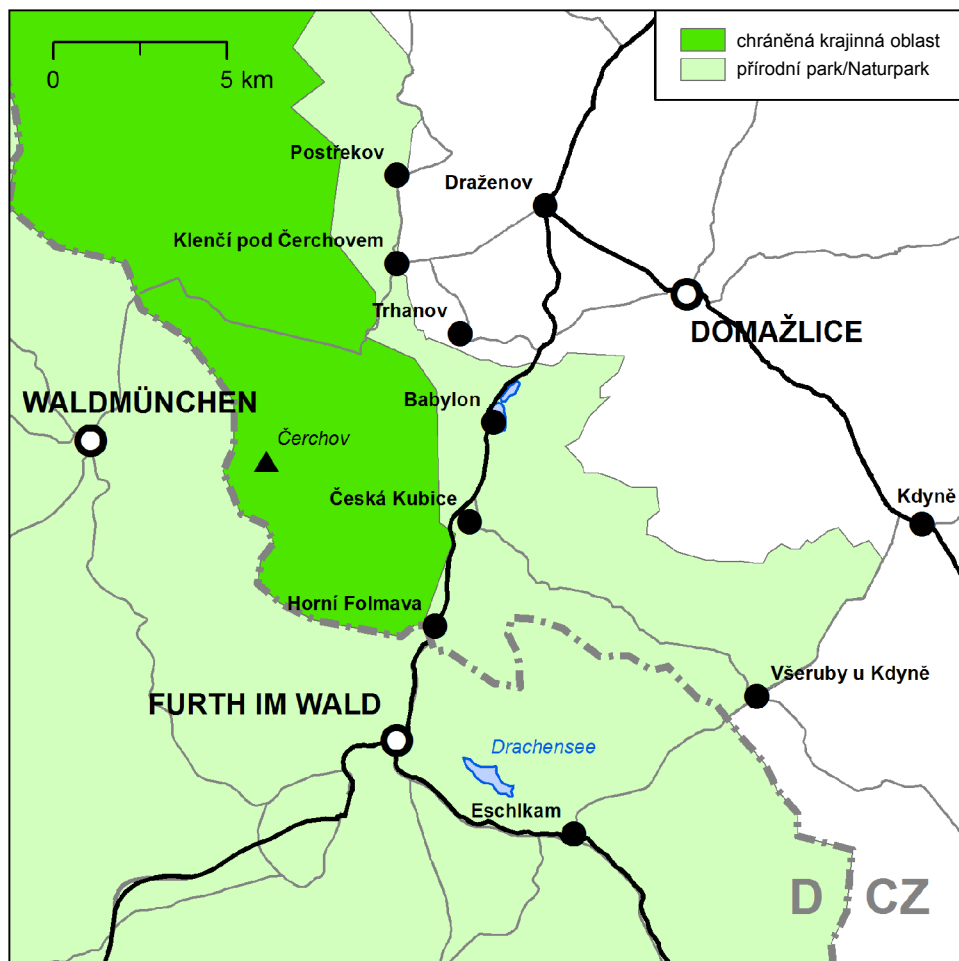

Schéma CHKO, přírodního parku Český les a Oberpfälzer Wald

17. Zaniklá ves Bystřice pod Čerchovem, hraniční obec Folmava

Ves Bystřice vznikla v zalesněném údolí Chladné Bystřice v 17. století. Po celé 18. a 19. století tam pracovala sklářská huť Fichtenbach (jako zakladatel a první nájemce je považován sklář Jiří Schmaus) a byl zde hospodářský dvůr. Na potoce Chladná Bystřice pracovalo několik brusíren a leštíren skla, ve vsi stával zámeček, kaple, mlýn, pila a škola (poslední zmínky o výrobcích ze zdejších skláren jsou z roku 1934). Původně náležela městu Domažlice, později huť změnila jméno na Fuchsovu Huť po novém nájemci J. B. Fuchsovi z Reichenthalu. V roce 1823 koupil sklárnu sklářský podnikatel hrabě Filip Kinský. Na počátku 20. století byla Bystřice vyhledávaným turistickým letoviskem. Z České Kubice přes Bystřici byl navštěvován vrchol Českého lesa – Čerchov, Česká studánka a hraniční lokalita Tři znaky / Dreiwappenfelsen. Po r. 1945 zde byla vojenská kasárna a ves byla pojmenována Bystřice. Z někdejší obce v současnosti zůstal pouze objekt někdejší roty pohraniční stráže (přestavěný ze školy a dvora), zříceniny mlýna a sklárny.

Zdejší silnice vede do zaniklé vsi Bystřice, odkud pak vede dobrá cesta ke hraničním skalám Tři znaky (Dreiwappenfelsen, kde bylo rozmezí Čech, Bavorska a Horní Falce) a dále hřebenovka k vrcholu Českého lesa – Čerchovu (Schwarzkopf, 1042 m n. m.). V roce 1894 byla na Čerchově vystavěna první dřevěná rozhledna, v roce 1897 byla pod rozhlednou vybudována horská chata (útluna) KČT, v roce 1904–5 byla zde vybudována kamenná rozhledna, tzv. Kurzova věž, jež byla nově zpřístupněna. V tomto území navazuje přírodní rezervace Bystřice a národní přírodní rezervace Čerchovské hvozdy.

Ves Folmava v údolí přeshraničního toku Teplé Bystřice, vznikla při staré zemské obchodní cestě z Plzně do Regensburgu (byla zaznamenána na hraniční mapě již z r. 1707, avšak zdejší nálezy římských mincí a bronzových depotů napovídají o starobylosti jejího původu). Folmava je rozdělena na dolní a horní část, které jsou od sebe vzdáleny cca 500 m. Dolní Folmava vznikla při cestě k hraničnímu přechodu a celnici, Horní Folmava vznikla u cesty k dominantnímu, památkově chráněnému, hřbitovnímu, pozdně baroknímu kostelu sv. Antonína Paduánského z roku 1797. Před kostelem je mezi vzrostlými jírovci umístěna socha sv. Jana Nepomuckého, od kostela jsou pěkné výhledy, např. na bavorské město Furth im Wald aj. V současnosti dochází k propojování obou sídel. Dolní i Horní Folmava (Unter und Ober Vollmau) původně náležely k Bavorsku, teprve úpravou zemské hranice v r. 1764–66 připadly k Čechám (v roce 1766 byla Dolní Folmava připojena k městu Domažlice, Horní Folmava ke královské komoře).

Otevření hraničního přechodu přineslo pozitivní pro rozvoj České Kubice, Folmavy a turismu, ale uvolnilo i méně příznivé aktivity (asijská tržiště, erotické kluby a kasina). Současně zde dochází k výstavbě sportovního areálu. Odtud přes Folmavu vede přeshraniční cyklistická stezka č. 3 do Furth im Wald a Drachensee (Dračí jezero).

Furth im Wald pod Čerchovem na bavorské straně

Čerchov - Kurzova věž a historická Pasovského chýše před 100 lety

Drachensee

Drachensee

18. Evropské rozvodí a „pirátství toků“ Bystřic

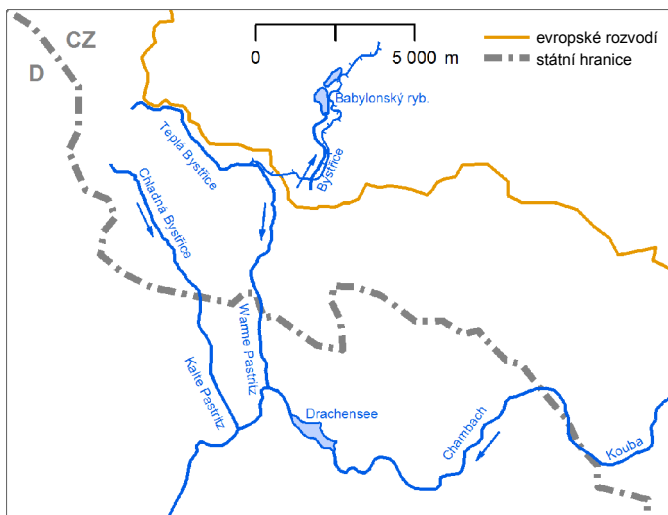
Situace evropského rozvodí vytváří ojedinělé podmínky pro trasování zdejších vodotečí. Po svazích nejvyššího vrcholu Českého lesa – Čerchova stékají bystřinné toky Bystřic. V Českém lese dochází k zajímavé bifurkaci, (tz. pirátství) blízkých toků, ale i k umělé bifurkaci při budování převodu vod přes rozvodnici kanálem od Teplé Bystřice, kdy je převáděna voda z povodí Dunaje do povodí Labe.

Potok Bystřice, č.h.p. 1-10-02-019, pramení s. od České Kubice a pak teče k severu přes Babylon, následně vtéká nad Trhanovem do Čerchovky (Černého potoka), který u Horšovského Týna vtéká do Radbuzy. Délka toku je 5,9 km, plocha povodí 10,94 km². V povodí Bystřice byla u Babylonu vybudována v 15. století rybniční soustava.

Chladná Bystřice, č.h.p. 4-02-02-025, pramení jižně od vrcholu Čerchova a teče přes státní hranici do SRN, kde je pravostranným přítokem Chambachu ve Furth im Wald. Délka toku na našem území je 6,2 km, plocha povodí v ČR 13,96 km².

Teplá Bystřice, č.h.p. 4-02-02-023, pramení v přírodní rezervaci Bystřice a teče přes Folmavu do SRN, kde je pravostranným přítokem Chambachu ve Furth im Wald. Délka toku na našem území je 9,5 km, plocha povodí v ČR 14,9 km².

Teplobystřický kanál (dolní část označovaná i jako Bystřička), č.h.p. 1-10-02-045, vede od Teplé Bystřice nad Folmavou přes evropské rozvodí k Babylonu a dále do Zubřiny. V této poloze již bylo překročeno evropské rozvodí.

Plánek evropského rozvodí a toků Bystřic

19. Český křemenný val – Na podkově

Český křemenný val je geologickou zvláštností a evropskou raritou, jehož podstatou je dislokační, resp. zlomové poruchové pásmo žilného systému. Stalo se tak v zemské kůře v dávné geologické minulosti – pravděpodobně již v prekambriu, přičemž k hlavní aktivitě došlo při tzv. variském vrásnění, zhruba před 360 miliony let, kdy byl formován celý Český masiv a při tektonických pohybech vznikalo šumavské a českoleské pohoří. K opakovaným pohybům a vyplňování tektonických puklin křemenem docházelo až do třetihor. Atraktivní skalnatý výstup Českého křemenného valu tvoří erozně vypreparovaná výplň zlomového pásma mezi tzv. moldanubikem Českého lesa a bohemikem domažlického krystalinika.

Velmi tvrdé křemenné žily nápadně vystupují z okolní krajiny jako hřbety, příp. skalní vrchy, v důsledku pozdějšího odnosu méně odolných okolních hornin. Křemenný val (německy Pfahl, angl. Rockwall, Dike, lat. Vallum – hradba) vytváří v terénním reliéfu bizarní skalní výstupy, tzv. skalní zdi (německy Felsenmauer), což jsou protáhlé, světlé skalní hřbítky (kamenné hradby), obvykle vysoké 10–20 m, výjimečně 40 až 50 m, které jsou místně narušeny (např. někdejší těžbou křemene na stavební i dlažební kámen), z velké části však zcela mizí pod povrchem. Šířka valu se pohybuje od 50 (30) do 100 (300) m. Naši předci je někdy označovali jako ďáblovo dílo – na některých mapách byl označován jako „ďáblova stěna“.

Český křemenný val se útržkovitě táhne v tektonických liniích na východním úpatí Českého lesa ve směru SSZ–JJV od Aše a Mariánských Lázní k Tachovu, České Kubici a Furth im Wald. „Trosky“ křemenných valů jsou typické zejména v linii zlomového systému na Chodsku. Zdejší křemenný val vystupuje jako jedinečný geomorfologický útvar u Chodova v bizarní skalní linii zubatého hřebene Chodovských skal, dále pak probíhá při silnici na Pec – lokalita Na Šlejfu a poblíže Babylonu je na něm vymezena přírodní památka Sokolova vyhlídka. Následně křemenný val vystupuje Na Podkově a pak u silnice k České Kubici a dále za hranicemi v Bavorsku Dieberg u Furth im Wald.

Vrch Na podkově (588,4 m) je asymetrický strukturní skalnatý hřbet SSZ–JJV směru v linii Českého křemenného valu, budovaný křemennou žilou s vložkou amfibolitů v rulových a žulových fylonitech a v porfyrické biotitické žule. Docházelo zde k těžbě amfibolitu, dnes degradovaná lokalita, kde jsou četné okrasné dvouleté náprstníky červené (*Digitalis purpurea*). Další výchozy v zóně Českého křemenného valu tvoří např.: PP Skalky na Sádce – Sádka skála (6 m stěna, suťové porosty kyselé horské bučiny na prokřemenělé rule), lokalita u Klenčí (která vystupuje z rul) se suťovým porostem a bohatou květenou, Kramolínská skála u Nového Kramolína (vystupuje 8 m nad terénem), další lokality jsou u Šitboře. Bělé n. R. a Újezdu sv. Kříže, Poběžovic – Drahotínský les, u Kočova, mezi Tachovem a Světcí či PP Goethova skalka u Hazlova.

Za státní hranicí v SRN probíhá paralelně se státní hranicí mohutný bavorský křemenný val, ve vzdálenosti asi 20 km od hranice (tvoří předěl mezi Předním a Zadním

Bavorským lesem, podél silnice B 85) v ssz. – jyv. směru, dlouhý 150 km, se „zdmí“ vysokými až 40 m. Začíná u Schwarzenfeldu (Oberpfalz), dotýká se obcí Roding, Viechtach (severně od Regensburgu), pokračuje na Waldmünchen, Cham, u Kötztingu je vymezena naučná stezka, pak přes Regen, Grafenau, Freyung a Lackenhäuser dále do Rakouska). Místy vystupuje ve formě skalních útesů, např. u zámku Thierlstein, u Viechtachu a u zříceniny hradu Weissenstein.

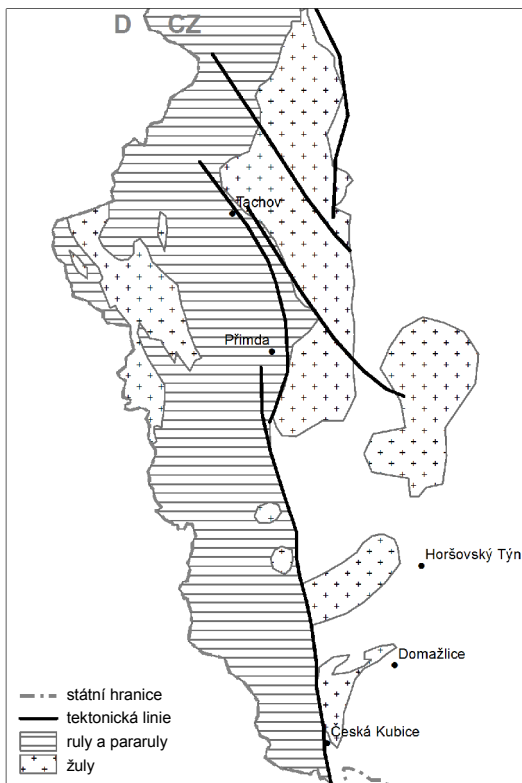
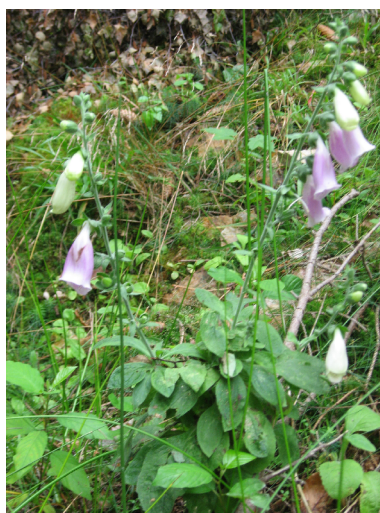

Schéma českého křemenného valu – v tektonické linii

Náprstník červený

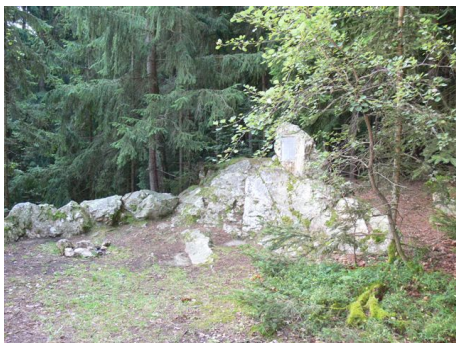
20. Přírodní památka Sokolova vyhlídka

Přírodní památka Sokolova vyhlídka byla vyhlášena na výchozu Českého křemenného valu u Babylonu na ploše 3,5 ha. Lokalita byla pojmenována podle geologa Prof. PhDr. Rudolfa Sokola, který má na vrcholovém kameni pamětní desku.

Výchozy křemenných žil vznikly průnikem horkých křemenných roztoků do tektonických poruch v pásnu tektonicky drcených hornin (hydrotermální křemen vznikl vysrážením z podzemních horkých roztoků s kyselinou křemičitou). Křemen v žilách je nazelenale šedý, druhotně narůžovělý a prostoupený sítí žilek mléčného křemene. Často se jedná o povlaky limonitu, psilomelanu, někdy jsou přítomná i drobná zrnka pyritu. Místy mají žíly brekciovou nebo kokardovitou texturu s uzavřenými úlomky okolních hornin. Na výchozech tyto úlomky zvětrávají a vzniklé dutiny bývají vyplněny zemitým limonitem.

Území s kryogenními valy (odsazené boky, mrazové sruby) zde byla narušena někdejší těžbou křemene.

Ve zdejší lokalitě jsou specifické některé habituální typy dřevin, zejména dubů, které mají keřovitý charakter, na mělkém substrátu těžce zvětratelných hornin se vyskytuje např. bělomech sivý (*Leucobryum glaucum*). Současný vzrostlý les dnes ze skalního hřbetu neposkytuje vyhlídku k Babylonu.

Pamětní deska Rudolfa Sokola

Bělomech sivý

21. Kulturní smrkový les

Pohraniční hvozdy horského masivu Českého lesa tvořily v minulosti těžko prostupnou hraniční bariéru. Zdejší lesy byly tvořeny převážně buky, klenu, jedlemi a méně i smrky (ale i tisy). Nejstarší funkcí lesa zde byla nejen přírodní hradba hraničního hvozdů, ale zejména zdroj dřeva, a také využití pro pastevnictví. Staří Slované v lesích vyhledávali hnízda divokých včel, z nichž vybírali plásty s medem. Později začali chovat včely v brtích, vydlabaných otvorech v kmenech stromů. Od 16. docházelo k silnému omezování pastvy v lesích, protože pastvou docházelo ke škodám na mladých stromcích. Pastvu v některých částech lesa povolovala šlechta za naturální dávky (máslo, sýry, vejce), pokud pak došlo k pastvě mimo určenou oblast, vrchnost požadovala zaplatit tzv. „zárožné“ (pokuta 2 grošů za každý roh paseného zvířete). Od 17. století byly původní pralesovité lesy v Českém lese i okolí Babylonu ochuzovány výběrovou těžbou o nejcenější, zejména kvalitní tvrdé listnaté dřeviny, na stavební i palivové dřevo a zejména na dřevěné uhlí (vyráběné v milířích na milířských placech) při vzniku tzv. holin. Dřevěné uhlí bylo používáno zejména v železných a později sklářských hutích.

Od poloviny 19. století docházelo k umělým obnovám lesa, při kterých byly z ekonomických důvodů využívány převážně relativně rychle rostoucí smrky. Bohužel ne vždy bylo používáno osivo domácí provenience, takže potřebná kvalita porostů, odolných zdejším podmínkám, byla dlouhodobě výrazně snížena. Monokulturní smrčiny jsou velmi nestabilním, nepřírozeným společenstvem, náchylným ke vzniku epizodních kalamitních situací – větrnými aj. povětrnostními vlivy, hmyzími škůdci a houbovými chorobami. Navíc takovéto porosty nedokáží potřebně plnit retenční vodohospodářské funkce a zásadně znehodnocují krajinný ráz lesních prostor (proto jejich bezhlavé sukcesní bezzásahové neasistované přeměny na divočinu jsou zcestné). „Kulturní“ smrčiny jsou označovány za vegetační i potravní „poušť“.

Na zdejších chudých půdách dosud na mnoha místech převažují vysázené monokultury smrku ztepilého (*Picea abies*), místy borovice lesní (*Pinus sylvestris*), s ojedinělou příměsí dalších listnatých dřevin: bříza bělokorá (*Betula pendula*), jeřáb ptačí (*Sorbus aucuparia*), topol osika (*Populus tremula*), krušina olšová (*Frangula alnus*), vrba jíva (*Salix caprea*), bez hroznatý (*Sambucus racemosa*). Podíl smrku dnes obvykle činí více než 90 %, přičemž záměrem je zvýšit podíl původních listnatých dřevin na 20 %. Ve velmi chudém bylinném patře se vyskytují např.: borůvka černá (*Vaccinium myrtillus*), brusinka obecná (*Rhodococcus vitis-idaea*), metlička křivolaká (*Avenella flexuosa*), jestřábník zední (*Hieracium murorum*), ojediněle atraktivní kapradina osladič obecný (*Polypodium vulgare*).

Kriticky ohroženou stálózelenou orchidejí je smrkovník plazivý (*Goodyera repens*), vyskytující se v mechovém patře vlhkých jehličnatých lesů u Pece pod Čerchovem.

V současnosti je možno u nás za společenskou objednávku cílového stavu lesa

považovat lesní zákon a Národní lesnický program, které požadují zvýšené zastoupení vhodných „melioračních a zpevňovacích“ dřevin v lesních porostech. Významný vlastník zdejších lesů – Domažlické městské lesy, s.r.o., hospodařící na cca 3750 ha lesů, má záměr postupně převádět lesy na lesy blízké přírodním, s vyšším podílem listnatých stromů. Ve vyšších polohách postupně dochází k přirozené obnově buku.

Poněkud níže, v místech odbočky lesní cesty k Sokolově vyhlídce od tzv. Pecácké cesty a přechodu přes vodní přítok Babylonského rybníka, je trasována přeložka silnice I/26 západně od Babylonu.

Osladič obecný

Krušina olšová

Slovníček místních jmen

<i>česky</i>	<i>německy</i>	<i>česky</i>	<i>německy</i>
Aš	Asch	Mrákov	Mraken
Bělá nad Radbuzou	Weißensulz	Na podkově	Auf dem Hufeisen
Bystřice	Pastritz	Na skále	Auf dem Felsen
Čerchov	Schwarzkopf	Nový Kramolín	Neu Gramatin
Čerchovské hvozdy	Schwarzkopfer Wälder	Pavlova Huť	Pauluhütte
Černý rybník	der Schwarze Teich	Pec	Hochofen
Česká Kubice	Böhmisch Kubitzen	Pila	Sägewerk
České Budějovice	Budweis	Pivoň	Ronsperg
Český Krumlov	Böhmisch Krumau	Pleš	Plöß
Český les	Böhmischer Wald	Plzeň	Pilsen
Domažlice	Taus	Poběžovice	Ronsperg
Draženov	Drasenau	Pocinovice	Putzeried
Dyleň	Tillenbergr	Postřekov	Possigkau
Havlovice	Hawlowitz	Praha	Prag
Hazlov	Haslau.	Přimda	Pfraumbergr
Horšovský Týn	Bischofteiniz	Rozvadov	Roßhaupt
Cheb	Eger	Stráž	Hochwart
Chodov	Meigelschof	Studená Bystřice	Kalte Pastritz
Chodská Lhota	Melhut	Světce	Heiligen
Klenčí	Klentsch	Šitboř	Schittwa
Klíčov	Klitschau	Šnajberský potok	Schneibergbach
Kočov	Gottschau	Špička	die Spitze
Kouba	Chamb	Tachov	Tachau
Křížový kámen	Kreuzstein	Teplá Bystřice	Warme Pastritz
Louka	Wiese	Tlumačov	Tilmi.tschau
Malý Čerchov	Klein-Schwarzkopf	Trhanov	Chodenschloss
Mariánské Lázně	Marienbad	Újezd	Aujezdl
Maršovy Chody	Maschakotten	Újezd sv. Kříže	Heiligenkreuz
Milov	Mühlloch	Všerubské mezihoří	das Wscherauer Hochland